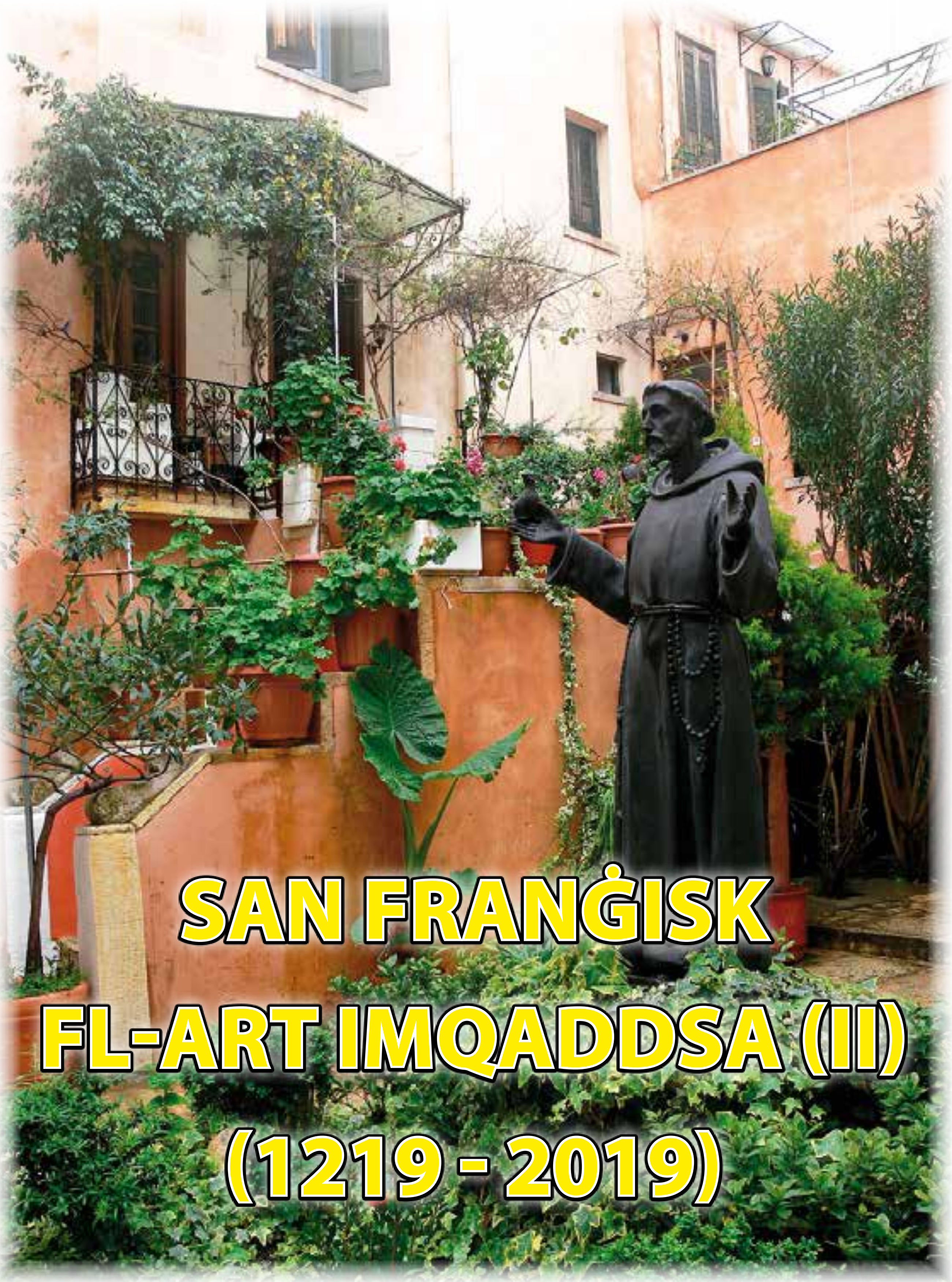

SAN FRANĠISK FL-ART IMQADDSA (II) (1219 - 2019)

Noel Muscat ofm

Il-vjaġġ ta' San Franġisk lejn l-Orjent

Kien matul il-kapitlu ta' Pentekoste tas-26 ta' Mejju 1219 li San Franġisk iddeċieda li jmur fl-Orjent. Hu telaq minn Ancona fl-24 ta' Ġunju, għalkemm xi storiċi jippreferu Brindisi bħala l-port li x'aktarx kienu jitilqu minnu l-Kruċjati. Il-vjaġġ bil-baħar kien ikun aktar faċli

minn Brindisi jew Bari, għax b'hekk il-Kruċjati kienu jaqsmu direttament l-iStretto di Otranto lejn l-Albanija, u mbagħad ibaħħru mal-kosta tal-Greċja mill-gżira ta' Korfu, jibqgħu neżlin għall-gżira ta' Cephalonia, u mbagħad ibaħħru mal-kosta tal-penisola tal-Peloponnesos. Minn hemmhekk kien ikun faċli biex jaqsmu lejn il-gżira ta' Kreta, li dak iż-żmien kienet magħrufa bl-isem ta' Candia (Chania). Mhux l-ewwel darba li l-Kruċjati kienu jieqfu għal xi żmien fi Kreta. L-isem Candia kien ġie applikat għal Kreta wara li din kienet intrebħet mill-Venezjani matul ir-Raba' Kruċjata (1205-1212), u l-gżira baqgħet magħrufa b'dan l-isem sa ma ntrebħet mit-Torok Ottomani fil-gwerra tal-1645-1669. L-isem Candia ġej mill-belt kapitali tal-gżira, li kienet tissejjaħ Chandax, illum Heraklion. Hu l-kronista Franġiskan Mariano da Firenze (*Libri delle vite di Sancti Frati Minori*, c. 1480, c. 17) li jikteb: "Wara li telaq bil-baħar mill-port ta' Ancona […] San Franġisk baħħar mal-aħwa li xtaq jieħu miegħu, u fi żmien qasir wasal fil-gżira ta' Candia, fejn għal xi ġranet qagħad jippriedka l-penitenza u l-passjoni ta' Kristu. Imbagħad kompla jbaħħar lejn is-Sirja u wasal fil-port tal-belt famuża ta' Akri."

Minn Kreta l-vjaġġ bil-baħar kien ikompli jsegwi l-kosta tal-gżejjer tal-Baħar Eġew, partikolarment Kasos u Karpathos, biex imbagħad kien imiss il-gżira ta' Rodi. Minn hemmhekk kien faċli li wieħed ikompli jbaħħar tul il-kosta tan-nofsinhar tat-Turkija, sakemm imbagħad jerġa' jaqsam il-baħar lejn il-gżira ta' Ċipru, tul il-kosta tan-nofsinhar tal-gżira lejn il-portijiet ta' Paphos u Lemsos (Limassol). Luke Wadding (*Annales Minorum*, I, an. 1219, n. 57, 322) jikteb: "Telaq minn Ancona, u wara ftit żmien

Il-Port ta' Chania, Kreta

il-ġifen wasal Ċipru, gżira magħrufa tal-Mediterran." Ċipru dak iż-żmien kienet proprjetà tal-familja rjali ta' Lusignan, li kienet iġġib ukoll it-titlu rjali ta' Ġerusalemm. Kien Richard I the Lionheart li kien rebaħ Ċipru mill-Biżantini waqt it-Tielet Kruċjata fl-1191. Wara li l-gżira kienet taħt il-Kavallieri Templari għal żmien qasir fl-1192, dawn ċedewha lir-Re ta' Ġerusalem, Guy de Lusignan. Ħuh Aimery sar Re ta' Ċipru. Ċipru damet taħt il-familja ta' Lusignan, bit-titlu ta' Rejiet ta' Ġerusalemm, sal-1489, meta ntrebħet mill-Venezjani.

Ma nafux jekk San Franġisk qattax xi żmien f'Ċipru, li kienet ukoll post ta' waqfien tal-Kruċjati. Fil-*Memoriale in desiderio animae* ta' fra Tommaso da Celano (magħrufa wkoll bħala *Vita Secunda ta' San Franġisk*), insibu dan ir-rakkont li seħħ proprju fil-gżira ta' Ċipru: "Darba minnhom ġara li wieħed mill-aħwa jismu fra Barbaro kien qal kelma iebsa li biha weġġa' lil wieħed mill-aħwa quddiem raġel nobbli mill-gżira ta' Ċipru. Dan, meta ntebaħ li dak ħuh kien weġġa' bil-kelma li qallu, ħa ftit ħmieġ ta' ħmar, u biex jagħmel vjolenza fuqu nnifsu, beda jomogħdu u jgħid: 'Ħa jomgħod il-ħmieġ dak l-ilsien li minnu ħareġ il-velenu'" (2C 155, *Fonti għall-Ħajja ta' S. Franġisk*, Vol. 1, 869). Dan il-fatt seta' seħħ jew meta San Franġisk kien fi triqtu lejn Akri, inkella meta kien fi triqtu lura lejn l-Italja. Il-fatt hu li nafu li fra Barbaro akkumpanja lill-qaddis, u li l-preżenza Franġiskana fil-gżira ta' Ċipru tmur lura wkoll għal dan iż-żmien li fih Ċipru kienet l-eqreb art Latina lejn l-Art Imqaddsa.

Minn Ċipru kienet ħaġa faċli li wieħed jaqsam il-baħar lejn il-kosta tal-Libanu u tal-Palestina. L-ewwel belt fortifikata li wieħed kien isib kienet appuntu l-port ta' Akri, il-belt kapitali tar-Renju Latin ta' Ġerusalemm mill-1191 sal-1291.

San Franġisk jasal Akri

Lejn it-tmiem ta' Lulju 1219, wara vjaġġ ta' ftit

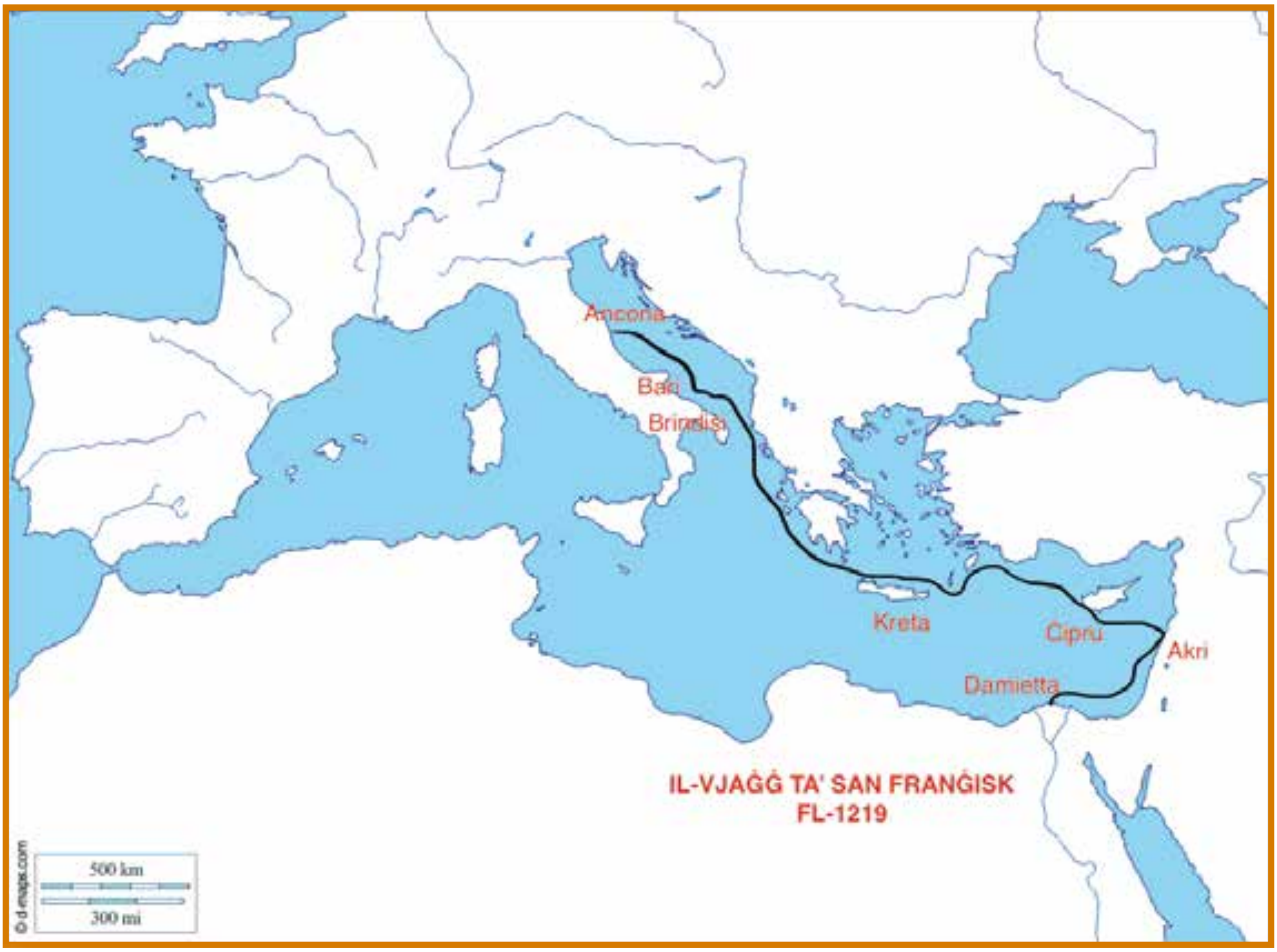

aktar minn xahar bil-baħar, San Franġisk wasal fil-port ta' Akri. Għadhom jeżistu l-fdalijiet tal-Port tal-Pisani li fih niżel San Franġisk. Akri kienet il-belt kapitali tar-Renju Latin ta' Ġerusalemm, li kien ġie ristrett għal xi fortizzi fuq il-kosta tal-Libanu u tal-Palestina wara li Saladin rebaħ il-belt ta' Ġerusalemm fl-1187. Il-Kruċjati kienu baqgħu fil-Prinċipalità ta' Antjokja fis-Sirja, u fil-fortizzi ta' Tripli, Sidon u Tir fil-Libanu, u f'dawk ta' Akri, Castrum Peregrinorum (Atlit), Arsuf (Apollonia), Ġaffa, u Axdod fil-kosta tal-Palestina. Akri kienet saret il-belt prinċipali, li fiha kienu miġburin il-Kruċjati. Fiha kien hemm is-sede tar-Re ta' Ġerusalemm (imma li ta' spiss kien joqgħod f'Ċipru), tal-Patrijarka Latin ta' Ġerusalemm, tal-Isqof, tal-Ordnijiet Kavallereski tat-Templari u tal-Ospedalieri (Kavallieri ta' San Ġwann), u tar-Repubbliki marinari Taljani ta' Venezja, Genova, Pisa, Amalfi u Ragusa (Dubrovnik, fil-Kroazja).

San Franġisk ġie milqugħ minn fra Elia ta' Cortona u l-patrijiet li kienu miegħu fil-Provinċja tas-Sirja. Elia kien wasal Akri fl-1217, bħala ministru provinċjali ta' *Outremer*. Jidher li l-patrijiet Minuri kienu akkwistaw kunvent f'Akri, kif kien irnexxielhom ukoll diversi Ordnijiet mendikanti oħrajn, fosthom id-Dumnikani u l-Karmelitani. Il-kunvent tal-Franġiskani kien jinsab f'żona ġdida tal-belt, li kienet għadha kemm ingħalqet wara l-ħitan ta' fortifikazzjoni. Din kienet il-kwartier imsejjaħ Montmusard. Għandna deskrizzjoni ta' dan il-kwartier minn J. Folda (*Crusader Art in the Holy Land from the Third Crusade to the Fall of Acre 1187-1291*, Cambridge University Press, 2005, 125). Dan l-istudjuż jgħidilna li Montmusard kienet parti ġdida minn Akri u kienet tmiss mas-sur mibni fis-seklu 12. Jidher li dan il-kwartier, li kellu forma triangolari, kien inbena wara t-tiswijiet li saru fil-fortifikazzjonijiet ta' Akri wara t-terremot tal-1202, meta bosta swar iġġarrfu. L-istess awtur jurina li kien hemm bosta kunventi f'Akri, u xi wħud minnhom kellhom anke skejjel tat-teoloġija, almenu sa mill-1218. Kien hemm skola tal-kattidral tas-Salib Imqaddes, fejn kien wasal bħala Isqof il-kronista magħruf Jacques de Vitry-sur-Seine, ikkonsagrat Isqof ta' Akri mill-Papa Onorju III fid-19 ta' Lulju 1216. Id-Dumnikani wkoll kellhom skola tat-teoloġija f'Akri, u aktar tard anke l-Franġiskani waqqfu l-istudju tagħhom, għax nafu li l-missjunarju William ta' Rubruck kien sar *lector* fl-istudju ta' Akri fl-1255. F'Akri kien hemm ukoll monasteri tal-Benedittini u taċ-Ċisterċensi, kif ukoll diversi monasteri ta' reliġjużi nisa, fosthom il-Klarissi, l-Agostinjani, is-sorijiet Ċisterċensi, is-sorijiet tal-Kavallieri ta' San Ġwann, sorijiet ta' San Lazzru, ta' Santa Briġida u ta' Notre Dame de Tyre. Dan kollu jurina kemm Akri kienet belt fjorenti u tassew il-kapitali tar-Renju Latin ta' Ġerusalemm.

Ma nafux kemm dam Akri San Franġisk. Jidher li ma setax idum aktar minn żmien massimu ta' ġimagħtejn, għax lejn nofs Awwissu nsibuh fil-kamp Kruċjat ta' Damietta. Hemm diversi fatti li jiġu rrakkontati dwar il-waqfa ta' San Franġisk f'Akri, li jsostnu li hu vvjaġġa lejn ċentri oħrajn Kruċjati fl-Orjent. Ma nafux kemm dawn il-ġrajjiet humiex verifikabbli mil-lat storiku, jew jekk seħħewx meta San Franġisk wasal Akri inkella fiż-żmien li dam Akri wara l-laqgħa tiegħu ma' al-Melek al-Kamel, żmien li fih hu seta' kellu l-possibilità li jżur l-Art Imqaddsa.

Sakemm San Franġisk dam Akri ċertament kien infurmat bil-fatt tal-miġja tal-Isqof ta' Akri, Jacques de Vitry, li kien għadu kemm wasal fil-belt kapitali Kruċjata sena qabel, fl-1218, u li kien diġà mar fil-kamp Kruċjat f'Damietta, bl-iskop li jkun predikatur u kronista tal-istess Kruċjata. Fil-fatt, ix-xhieda li kellu jagħti Jacques de Vitry dwar

il-preżenza ta' San Franġisk f'Damietta u dwar il-laqgħa tiegħu mas-Sultan al-Malek al-Kamel hi waħda mill-aktar dokumentazzjonijiet prezzjużi li għandna dwar din il-ġrajja importanti fil-ħajja ta' San Franġisk. Hu x'inhu, San Franġisk, wara li għadda ftit ġranet ma' fra Elia u l-patrijiet f'Akri, telaq bil-baħar tul il-kosta tal-Palestina biex jasal fil-kamp Kruċjat quddiem Damietta fl-Eġittu.

San Franġisk jasal Damietta

L-istoriku Franġiskan Luke Wadding (*Annales Minorum*, I, an. 1219, 60) jikteb: "Ir-raġel qaddis San Franġisk ma qagħadx jitlajja bl-għażż, u lanqas ma ried li ġismu jgħix fil-kumditajiet, imma billi hu kien jixtieq il-Martirju, telaq fil-vjaġġ lejn is-Sirja, li kienet imħollija taħt il-kura ta' fra Elia tat-Tuscia bħala Ministru. San Franġisk ħa miegħu tnax fost sħabu, li fosthom jidhru l-ismijiet ta' fra Pietro Cattaneo, fra Barbaro, fra Sabbatino, fra Leonardo ta' Assisi u fra Illuminato minn Rieti."

X'aktarx li Franġisku wasal fil-kamp Kruċjat lejn nofs Awwissu 1219. Nafu żgur li kien preżenti fid-29 ta' Awwissu, festa tal-martirju ta' San Ġwann Battista, għax għandna rakkont importanti li jagħtina Tommaso da Celano fil-*Memoriale in desiderio animae* u li jixħet dawl qawwi fuq l-iskop evanġeliku tal-vjaġġ ta' San Franġisk fl-Orjent. Wara li, kif rajna, il-Kruċjati kienu ħadu f'idejhom it-Torri tal-katina fix-xmara Nil u bdew jassedjaw Damietta, huma kellhom jiġġieldu sensiela ta' battalji, li waħda minnhom kienet traġika għax fiha mietu diversi Kruċjati.
Din kienet il-battalja ta' al-Fariskur. L-istrateġija tal-gwerra Kruċjata kienet imħollija f'idejn il-mexxej suprem li kien ir-Re ta' Ġerusalemm Jean de Brienne. Imma miegħu l-Papa kien bagħat ukoll Kardinal Legat fil-persuna ta' Pelagius Galvan. Niltaqgħu ma' dan il-prelat aktar tard, meta nitkellmu dwar iż-żjara ta' San Franġisk lis-Sultan. Pelagius kien bniedem aħrax u awster, u kien hu l-veru kmandant tal-Kruċjata. L-istrateġiji tiegħu żbaljati kienu l-kawża tal-falliment aħħari tal-Ħames Kruċjata, li qatt ma waslet biex reġgħet tirbaħ il-Belt il-Qaddisa ta' Ġerusalemm.

Intant Tommaso da Celano jagħtina dan ir-rakkont fil-*Memoriale*: "Fiż-żmien li fih l-eżerċtu Kristjan kien qiegħed jassedja l-belt ta' Damiata (Damietta), kien hemm il-qaddis ta' Alla flimkien mal-aħwa: għax huma kienu qasmu l-baħar bix-xewqa tal-martirju. Meta mbagħad l-eżerċtu tagħna kien qiegħed iħejji ruħu għall-jum tal-gwerra, malli sema' dan, il-qaddis tnikket bil-bosta. U qal lil sieħbu: 'Jekk il-battalja ssir f'dak it-tali jum, il-Mulej urieni li l-Kristjani ma tiġihomx tajba. Imma jekk immur ngħid dan fil-beraħ, jaħsbuni iblah; u jekk niskot, inħoss il-kuxjenza tniggiżni. X'jidhirlek li hu l-aħjar li nagħmel?' Sieħbu wieġbu u qallu: 'Missier, inti ma għandekx tagħti kas li tiġi ġġudikat mill-bnedmin, għax mhux l-ewwel darba li huma qisuk bħala bniedem iblah. Ħaffef il-kuxjenza tiegħek, u ara li tibża' aktar minn Alla milli mill-bnedmin.' Allura l-qaddis qam bil-ħeġġa u beda jwissi lill-Kristjani biex ma jattakkawx battalja, beda jurihom li ma kellhomx imorru għall-gwerra, u beda jħabbrilhom it-telfa. Imma huma bdew jaħsbu li l-verità ta' kliemu kienet ħrafa, webbsu qalbhom u ma ridux jagħtuh widen. Ħarġu, attakkaw, u bdew jiġġieldu, imma l-eżerċtu tagħna ġie attakkat mill-għadu. Waqt dak il-ħin kollu, il-qaddis b'ruħu mdendla, kien jibgħat lil sieħbu biex iqum u jittawwal fuq il-battalja, imma wara li fl-ewwel u t-tieni darba ma ra xejn, reġa' bagħtu għat-tielet darba. U hekk hu! Kulħadd kien qiegħed jaħrab mill-eżerċtu Kristjan, u l-battalja ntemmet fil-mistħija, u mhux fir-rebħa. Tant kienet kbira l-istraġi li sofra l-eżerċtu tagħna, li bejn il-mejtin u l-maqbudin priġunieri kienu mas-sitt

elef. Il-qaddis kien mimli ħniena lejhom, u mhux żgħir kien in-niket tagħhom għal dak li ġara. L-aktar li beka kien fuq l-Ispanjoli, għaliex kienu spiċċaw tassew ftit fil-għadd minħabba l-ħeġġa akbar li kellhom biex jiġġieldu" (2C 30, *Fonti għall-Ħajja ta' S. Franġisk*, Vol. 1, 750).

Din l-esperjenza wriet lil San Franġisk il-wiċċ veru tal-Kruċjata. Il-ħolm kavalleresk li kellu ta' żagħżugħ ċertament sfumalu fix-xejn meta ra quddiem għajnejh il-kruha tal-gwerra miġġielda f'isem kawża qaddisa. Dik it-telfa tal-Kruċjati kienet hekk gravi li l-mexxejja tagħhom iddeċidew li jitolbu perjodu ta' waqfien mill-ġlied biex jeżaminaw is-sitwazzjoni. Is-Sultan al-Malek al-Kamel, għalkemm din id-darba kien ħareġ rebbieħ, kien ukoll konxju mis-sitwazzjoni mwiegħra fil-belt ta' Damietta, assedjata minn kullimkien, u li fiha kien beda jagħfas il-ġuħ u l-mard. L-istudjużi huma tal-fehma li proprju wara l-battalja diżastruża tad-29 ta' Awwissu 1219, bejn l-eżerċtu Kruċjat u dak tas-Saraċini sar ftehim għal perjodu ta' xahar ta' waqfien mill-ġlied. Kellu jkun perjodu providenzjali, għax kien proprju f'dan iż-żmien li San Franġisk seta' jitlob il-permess li jgħaddi fil-kamp tas-Saraċini u jiltaqa' mas-Sultan tal-Eġittu al-Malek al-Kamel.

Al-Kamel, kif rajna, kien bniedem diplomatiku aktar milli ġellied. Hu ried jeħles mill-Kruċjati, imma kien jaf li ma setax jagħmel dan mingħajr ma jagħtihom xi konċessjonijiet. F'dawn il-konċessjonijiet wera lilu nnifsu ġeneruż. Ħasra li l-Kardinal Pelagius ma riedx jaħtaf l-opportunità minħabba r-ras iebsa tiegħu. Diġà fi Frar is-Sultan tal-Eġittu kien offra kundizzjonijiet għall-paċi lir-Re Jean de Brienne u l-Kardinal Pelagius. Hu qalilhom li kien lest li jirritorna l-Belt il-Qaddisa ta' Ġerusalemm lill-Kruċjati għal perjodu ta' 30 sena, basta dawn jirtiraw mill-Eġittu u ma jagħmlux ħsara lis-Saraċini f'Ġerusalemm. Filwaqt li r-Re Jean u l-baruni Franċiżi ta' *Outremer* kienu favorevoli li jaċċettaw, il-Kardinal Pelagius, flimkien mal-Gran Mastri tat-Templari u tal-Ospedalieri, ried ikompli jattakka biex jirbaħ Damietta u mbagħad jibqa' nieżel biex jieħu wkoll il-Kajr taħt idejh. Wara l-battalja tad-29 ta' Awwissu, is-Sultan al-Malek al-Kamel ħaseb

Damietta

li jerġa' jġedded l-offerta lill-Kruċjati, billi ra li kien mument li fih kienu sofrew telfa u forsi kien jaqblilhom jiritraw bl-unuri. Mhux biss reġa' offra Ġerusalemm, imma talli żied l-offerta li jirritorna r-relikwa tas-Salib (li s-Saraċini kienu qed jgħidu li kienu ħadu taħt idejhom) u wkoll diversi priġunieri Kristjani, u wkoll offra lill-Kruċjati 30 elf biżanti tad-deheb biex ikunu jistgħu jerġgħu jibnu l-fortifikazzjonijiet ta' Ġerusalemm li kien ħatthom ħuh, al-Mu'azzam, Sultan ta' Damasku. Mill-ġdid ir-Re Jean flimkien mal-Kruċjati Franċiżi kien lest li jaċċetta l-offerta, imma Pelagius flimkien mal-Ordnijiet Kavallereski, il-Kruċjati Taljani u l-kleru, ċaħad kategorikament.

Sakemm kienu qed isiru dawn it-trattativi kien għaddej ix-xahar ta' Settembru. Kien proprju f'Settembru 1219 li San Franġisk iddeċieda li jieħu vantaġġ mill-waqfien mill-ġlied biex iwettaq il-proġett li għalih kien ġie Damietta. Għalkemm bniedem umli u ta' bixra mhux imponenti, Franġisk t'Assisi kien ġenju li kien joħlom bil-kbir. Il-biografi kollha jixhdulna li hu kien imħeġġeġ biex imur jippriedka lil Kristu lis-Saraċini u jirċievi l-martirju bħala riżultat. Rajna kif l-ispirtu ta' ħeġġa Kruċjata li kellu ta' żagħżugħ kien ċertament inbidel ħafna fl-1219, għax Franġisku ma marx Damietta bix-xabla imma bil-qawwa tal-kelma tal-Vanġelu. Fuq kollox, hu ried li l-preżenza tiegħu fil-kamp Kruċjat ma tkunx biss waħda ta' appoġġ għami għall-ideali tal-gwerra tal-Kruċjati, imma pjuttost preżenza profetika li tfakkarhom fil-veru sens tal-Kruċjata li kienu ilhom li nsew. Għal din ir-raġuni nistgħu nieqfu ftit biex nikkunsidraw il-veru motiv li għalih San Franġisk mar fl-Orjent, biex imbagħad niflu l-ġrajja ċentrali tal-laqgħa tiegħu mas-Sultan al-Malek al-Kamel.

Ir-raġuni tal-preżenza ta' San Franġisk fil-Ħames Kruċjata

L-istudji Franġiskani ta' żminijietna jisħqu ħafna dwar dik li tissejjaħ l-*intentio beati Francisci*, l-intenzjoni tal-imqaddes Franġisku. Jekk hemm fatt fil-ħajja ta' San Franġisk li jpoġġina quddiem id-domanda dwar l-intenzjoni sinċiera tiegħu, dan hu proprju l-fatt tal-laqgħa tiegħu ma' al-Malek al-Kamel u tal-mawra tiegħu fl-Orjent waqt il-Ħames Kruċjata.

L-istudjuż Pacifico Sella (*Francesco e il Sultano: l'Incontro*, in *San Francesco e il Sultano*, Firenze 2011, 494) jikteb: "Irridu nirrikonoxxu li l-vjaġġ ta' Franġisku fl-Art Imqaddsa, fi żmien partikulari, jiġifieri fi żmien il-Ħames Kruċjata, ifakkarna fl-imħabba partikulari li hu kellu lejn l-art tal-Mulej. Hu, bħala bniedem medjevali u Kristjan tajjeb, kien inin bix-xewqa li jżur dawn il-postijiet bħala pellegrin."

Dawn il-kelmiet huma fundamentali biex nifhmu għaliex Franġisku mar fl-Orjent fl-1219, anzi għaliex hu pprova għal tliet darbiet biex imur *in partibus infidelium*, fl-artjiet tal-infidili. Il-mentalità tal-Kruċjata ma kinitx oriġinarjament dik ta' gwerra qaddisa bħala skop esklużiv. Din il-viżjoni tal-Kruċjata, frott ir-razzjonaliżmu anti-Kristjan u anti-Kattoliku taż-żminijiet li fihom ngħixu, ma tagħmilx ġustizzja għall-fatt li bosta Kruċjati ma kinux suldati bix-xwabel imma pellegrini. Franġisku ġie fl-Orjent bħala pellegrin. Hu bagħat il-patrijiet tiegħu f'*Outremer* bħala pellegrini. Hu tħallat mal-Kruċjati li ġarrew ix-xwabel, għax kellu bżonn il-mezzi tagħhom ta' trasport u sopravivenza biex jaqsam il-baħar, mhux għax neċessarjament kien japprova l-metodi tagħhom. Prova ta' dan hu l-fatt li hu rnexxielu jasal fejn huma qatt ma waslu, jiġifieri diżarmat quddiem il-mexxej suprem tas-Saraċini li kienu jokkupaw is-Santu Sepulkru. U daħal quddiemu mhux bħala suldat, imma bħala pellegrin.

Dan l-atteġġjament ta' pellegrin wasslu biex imur quddiem il-Kardinal Legat

Pelagius biex jitolbu permess ħalli jmur għand is-Sultan. San Franġisk kien konxju mill-projbizzjonijiet li kien hemm li wieħed jażżarda jżomm kuntatti diretti mas-Saraċini. Kif naraw, kien hemm saħansitra theddida ta' skomunika għal min jipprova jmur iżur il-Qabar ta' Kristu billi jħallas it-taxxa li kienu jitolbu l-purtinara Musulmani lill-pellegrini li kienu jmorru biex jidħlu jitolbu fl-aktar post qaddis tal-Kristjanità. Mela San Franġisk kellu skop preċiż, jiġifieri dak li jmur iżur l-Art Imqaddsa. L-istoriċi jistgħu jiddiskutu dwar kemm irnexxielu jew le f'dan l-iskop, imma l-fatt jibqa' li l-motivazzjoni prinċipali tal-vjaġġ ta' San Franġisk fl-Orjent kienet proprju dik li jmur bħala pellegrin biex jitlob fuq il-Postijiet Qaddisa.

Fil-prattika din ix-xewqa kienet tfisser li Franġisku kellu jippreżenta ruħu bħala Kristjan quddiem is-Sultan. Din ukoll hi motivazzjoni importanti. Meta fir-*Regola* tal-1221, kapitlu 16, jitkellem dwar il-patrijiet li jmorru "fost is-Saraċini u infidili oħrajn", San Franġisk juri li huma kellhom qabel xejn jagħtu xhieda ta' persuni mimlijin paċi u juru li huma Kristjani, u mbagħad, jekk tkun ir-rieda ta' Alla, ixandru lil Ġesù Kristu u anke, jekk ikun hemm bżonn, jaċċettaw il-konsegwenza tal-martirju. Mela Franġisku ma marx quddiem is-Sultan qabel xejn biex imut għal xi kawża. Dan b'differenza tal-Kruċjati, li kienu konvinti li jekk imutu martri fil-battalja jkun laħqu l-iskop sublimi tal-Kruċjata. Franġisku ried sempliċement juri ruħu bħala pellegrin Kristjan, li jmur bl-umiltà biex jitlob fil-Qabar ta' Kristu. Jekk din it-talba kienet se twasslu għall-martirju, hu kien lest li jaċċetta, imma bħala konsegwenza ta' fatti li jseħħu barra mir-rieda tiegħu u mhux bl-intenzjoni li jfittex il-martirju fih innifsu.

Dan il-mod kif inħarsu lejn il-fonti Franġiskani li jitkellmu dwar iż-żjara ta' San Franġisk lis-Sultan al-Malek al-Kamel hu importanti biex ma naqgħux f'xi wieħed minn żewġ estremi. Mill-banda l-waħda ma rridux ngħidu li San Franġisk mar fl-Orjent bħala Kristjan militanti li ried jikkonverti bilfors lis-Sultan u lis-Saraċini, u kważi jseksikhom biex jagħtuh il-martirju. Min jgħid hekk jagħmel minn San Franġisk fundamentalista Kristjan, li qatt ma kien. Mill-banda l-oħra, lanqas ma rridu naqgħu fit-tentazzjoni ta' bosta kittieba kontemporanji li jaħsbu li San Franġisk mar għand is-Sultan biex joħloq miegħu djalogu "inter-reliġjuż" fuq il-mudell attwali tal-espressjoni. San Franġisk ma marx għand al-Malek al-Kamel biex jieħu kikkra te miegħu u jgħidlu li kull reliġjon hi l-istess għax kulħadd se jsalva! San Franġisk mar għand is-Sultan biex ikellmu dwar Ġesù Kristu b'mod ċar. Il-konsegwenzi ta' din l-għażla setgħu kienu diżastrużi għalih u għall-patrijiet tiegħu, imma San Franġisk ħa riskju li l-ebda bniedem qablu ma kien għażel li jieħu.

Fl-artiklu li jmiss naraw mill-qrib il-ġrajja ċentrali tal-laqgħa ta' San Franġisk mas-Sultan al-Malek al-Kamel, li seħħet eżattament 800 sena ilu f'Damietta, u li kienet il-bidu ta' preżenza evanġelika tal-patrijiet Minuri li qatt ma ġiet nieqsa fil-pajjiżi "lil hinn mill-baħar."